

Musikalske outreach projekter

OPLÆG VED MINIKONFERENCE VED SPOT, MIB, 5. MAJ 2017
KARSTEN AAHOLM,
DOCENT VED DJM

Specialet

"Det, jeg har brug for nu, er at vi drømmer lidt igen"
- En undersøgelse af forholdet mellem 'systemerne' og 'musikeringen'
i et El Sistema-inspireret musikprojekt for minoritetsbørn

Speciale i Pædagogisk antropologi
Februar 2017

Hvad er et outreach projekt?

Eksempler

- ▶ MusikKursus Global (DJM og region Midtjylland)
- ▶ Bornholm (Young Care)
- ▶ Herning
- ▶ Hjørring (Young Care)
- ▶ Køge (Young Care)
- ▶ Rødovre
- ▶ Skanderborg
- ▶ Vejle

Aarhus

- ▶ MusikUnik
- ▶ MusikSak
- ▶ Møllevangsskolens Blæserband

Institutionernes begrundelser

- ▶ Finn Holst (fra evalueringsrapport maj 2015)

'Formålsbeskrivelserne peger på en samlet forståelse, hvor musik (gennem forskellige former for fælles musiceren) sættes i spil i forhold til den sociale, personlige og faglige udvikling'

- ▶ Men også:

Nyt virkefelt med politisk (og økonomisk) bevågenhed
Arbejdspladser

Personlige begrundelser

- ▶ Gøre en social indsats
- ▶ Udbrede glæden ved musikken
- ▶ Styrke den klassiske musiks fødekæde
- ▶ Styrke udsatte instrumenter
- ▶ Nyt arbejdsområde

el Sistema

Jonathan Andrew Govias fra El Sistema:

1. Social forandring gennem musikalsk udmærkelse.
2. Fokus på ensemble (orkester eller kor)
3. Hyppighed: hyppige møder over en lang periode
4. Adgang: Adgangen til ES er gratis og for alle
5. Sammenhængskraft: alle kerner (nucleos) danner et netværk

Feltarbejde

Efterår 2016 i 'MusikProjektet'

2 dage om ugen + koncerter og møder

Minoritetsbørn i 3. og 4. klasse

Hvad er musik?

John Blacking:
Hvorfor er det vigtigt at undervise i musik?

- a) udvikle alle børns musikalske evner (i stedet for kun en bestemt gruppe)
- b) Musikkens enestående "transcendentale" eller transformative egenskaber, herunder dens æstetiske, følelsesmæssige og åndelige kvaliteter
- c) **Det afgørende behov for, at musikundervisere retter deres indsats mod musikalsk/kunstneriske snarere end ikke-musikalske (sociale eller politiske, herunder multikulturelle) mål'**
(Campbell 2000: 344, min oversættelse)

Frede V. Nielsen, professor ved DPU

► Den opdragelsesorienterede begrundelsestype

'opdragelse gennem musik', hvor musik og musikalsk aktivitet påstås at have effekter på områder uden for musikken selv.

► Den kulturorienterede begrundelsestype

'opdragelse til musik' fordi musik spiller en stor rolle i samfundet og kulturen.

► **Den antropologisk orienterede begrundelsestype**

'musik som basal menneskelig udtryksform', musik og musikalsk virksomhed *'hører (...) til det grundlæggende forhold at være et menneske og at udvikle sig fuldgyldigt og helt'*

► **Den æstetisk orienterede begrundelsestype**

Musik giver mulighed for at udtrykke og erkende sider af tilværelsen, som vi ikke kan erkende ved hjælp af 'sprogets konkrete betydningsudsagn'

Frede V. Nielsen:

musikfaget og andre kunstneriske fag er *'en ligeberettiget nødvendighed, fordi de rummer et særligt og uerstatteligt dannelsespotentialer. De har værdi i kraft af sig selv og ikke som instrument for noget helt andet, selv om dette andet i øjeblikket anses for mere vigtigt.'*

To (måske tre) trends

Musik som middel

- ▶ til fremme af generelle eller faglige kompetencer.

- ▶ til inklusion

f.eks. med penge fra 'Statens ghetto midler' eller fra kommunen
'opdragelse gennem musik', effekter på områder uden for musikken selv,
såsom koncentrationsevne og sociale kompetencer?

- ▶ Integration?

minoritetsbørnene skal lære vesteuropæisk musik - den kulturorienterede
begrundelsestype?

Kampen om musikdiskursen

Ud fra dokumentanalyser:

- ▶ I nogle tilfælde er det musikkens instrumentelle egenskaber, der fremhæves, i andre er det musik-som-musik diskursen, der er den mest formålstjenlige.

el Sistema og mål for musikken

- ▶ forener flere forskellige diskurser, som normalt har været anset som modstridende:
argumenterer inden for den 'opdragelsesorienterede' og samtidig inden for den æstetiske
- ▶ passer godt til den dagsordensættende inklusionsdiskurs, mens den samtidig med sit fokus på det sublime i musikken, passer ind i den musikpædagogiske diskurs

Den danske pædagogiske tradition

- ▶ Fokus på fællesskabet
analogt med Martin Treumer Gregersen: Fodbold

Fungerer på en måde 'hvorpå visse identiteter udtrykkes og vedligeholdes, og visse personer eller befolkningsgrupper inkluderes eller ekskluderes'

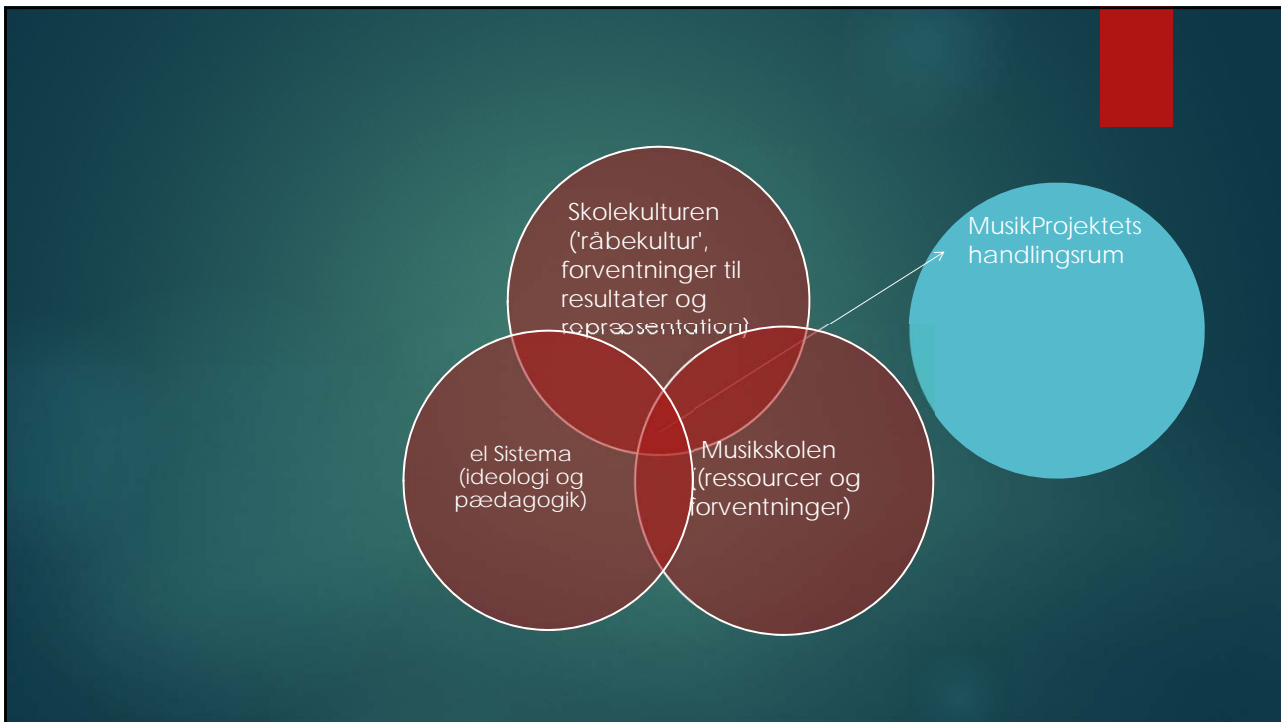
Børnene

- ▶ Udvikle og udtrykke identitet
- ▶ Have det sjovt
- ▶ Blive dygtigere på instrumentet
- ▶ 'Blive berømte'

'Fahia: 'Kan man blive så dygtig at man kan få fans?'

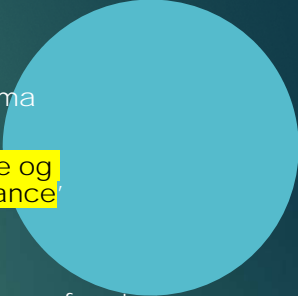
Udfordringer

- ▶ Musikprojekter eller inklusionsprojekter?
- ▶ Udpegning af bestemte 'problematisk' grupper

Virker det?

- ▶ Stine Møgelbjerg Jørgensen:
Ved at udvikle sociale kompetencer i og med musikalske fællesskaber, inddrage forældrene og familien samt øge deres engagement, skabe tilstrækkelig rum for social og kulturel udveksling med lokalsamfundet ved f.eks. koncerter og ved skabelsen af en ny fortælling om ghettoen kan den socio-musikalske udvikling .. muliggør, at **øget social inklusion og integration finder sted.**

-
-
- ▶ *Holst:*
  - ▶ Et globalt litteratur review¹ (Creech et al 2013) af 277 El Sistema programmer i 58 lande:
  - ▶ programmerne understøtter deltagernes sociale, emotionelle og kognitive trivsel og udvikling samt deres 'academic performance'
  - ▶ forbedret verbal hukommelse i forbindelse med instrumentalundervisning
  - ▶ Har skabt muligheder for børn, som ellers ikke ville have sådanne, for at udvikle deres musikalske potentiale
  - ▶ *hvad er det der gør at det virker: 'teacher development opportunities' (løbende professionalisering), 'high quality group teaching', 'a reflective approach to teaching'.*

Hvad måles der på?

-
- ▶ Social udvikling
  - ▶ Identitet og selvværd
  - ▶ Læring (rammerne for musikalsk læring)
  - ▶ Transfer
  - ▶ Inklusion og integration

JeKi undersøgelsen (Tyskland)

- ▶ Der undersøges effekter på:
  - ▶ • selvopfattelse, integration og stresshåndtering
  - ▶ • perceptiv og kognitive resultater
  - ▶ • neuropsykologiske resultater
  - ▶ • resultater vedrørende lærernes samarbejde
- ▶ ! Undersøgelsen af børn med indvandrerbaggrund : betydelig stigning i orientering imod modtagekulturen for drenge.

Udviklingsmuligheder?

- ▶ Finn Holst:
væsentligt potentiale for musikpædagogisk udvikling
- ▶ Det kræver videns- og praksisdeling
- ▶ forskningstilgang for at fastholde og formidle generaliserbar viden og resultater heraf

Mine konklusioner

- ▶ (stort set) Ingen evalueringer af den musikalske udvikling!
- ▶ Spændende om det får effekt på længere sigt ift minoritetsbørn og -unge og musikalsk aktivitet (og musikuddannelse)
- ▶ Fint med rammer (som f.eks. El Sistema), men vigtigt hele tiden at forholde sig til børnene og den lokale situation (f.eks. den pædagogiske tradition)
- ▶ Vigtigt at insistere på musikkens værdi i sig selv – undergraver vi på længere sigt vores egen eksistensberettigelse?